

СТУДІЇ: ПІДГОТОВЧЕ ВІДДІЛЕННЯ

Науково-педагогічний проект «Інтелект України»: основні завдання і результативність упровадження в освітньому процесі підготовчого відділення

Олена АЛМАЗОВА,

заступник директора з навчально-виховної роботи, вчитель історії,
вчитель-методист

На сучасному етапі розвитку України відбувається модернізація всієї системи освіти. Це пов'язано зі змінами в соціально-економічній і політичній сферах життя, переосмисленням духовних орієнтирів суспільства. Особлива роль у вирішенні цих непростих проблем належить шкільній освіті, зважаючи на те, що перетвореннями охоплено майже всі загальноосвітні навчальні заклади.

Мета статті – проаналізувати результати впровадження проекту «Інтелект України» у підготовчому відділенні НВО №136 м. Дніпропетровська щодо навчальних досягнень учнів та розвитку сучасної творчої особистості.

Центром освітнього процесу навчально-виховного об'єднання №136 є творча особистість. Її розвитку сприяють кваліфіковані педагоги, передусім фахівці підготовчого відділення (початкової школи), на базовому рівні навчання, аби діти мали змогу найяскравіше виявити себе в інтелектуальній сфері, академічних досягненнях, креативній, руховій, комунікативній та художньо-естетичній діяльності. Адже майбутній гімназист має відрізнятись доброю пам'яттю, жвавим мисленням, допитливістю, вмінням розв'язувати різні завдання, практично застосовувати знання, зв'язано викладати думки, а також виявляти успіхи в опануванні читання та основ наук. Учні підготовчого відділення притаманні незалежність думки, винахідливість, він продукує оригінальні ідеї, є допитливим, креативним та неординарним. У сфері спілкування дитина вчиться пристосовуватися до нових ситуацій, знаходити спільну мову з дорослими та дітьми, бути лідером у грі, вміти брати на себе відповідальність. Значний інтерес до візуальної інформації наші учні виявляють у сфері художньої діяльності. Тож їх заохочуємо до художніх занять, вивчення музики, запам'ятовування мелодій, співу. В учнів розвивається тонка моторика, чітка зорово-моторна координація, широкий діапазон рухів, вміле володіння своїм тілом, вони досягають високого рівня розвитку основних

рухових навичок. Всі діти танцюють, їм притаманні ритмічність, музикальність, пластичність.

Незважаючи на достатньо високу результативність роботи підготовчого відділення навчально-виховного об'єднання №136, педагогічний колектив здійснює постійний пошук нових ефективних методів і технологій та їх впровадження. Саме тому вчителі виявили зацікавленість у науково-педагогічному проекті «Інтелект України», розробленому фахівцями Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди (науковий керівник – доктор педагогічних наук, професор І.В. Гавриш), і, за Наказом МОН України, з 2011 року навчально-виховне об'єднання №136 ввійшло до переліку базових закладів для експериментального впровадження цього проекту [2].

Науково-педагогічний проект «Інтелект України» ґрунтується на основних положеннях Конституції України, Національної доктрини розвитку освіти, законів України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», «Державного стандарту початкової загальної освіти» та інших нормативно-правових документів, що визначають та регламентують освітню діяльність в Україні [1].

Методологічною основою проекту «Інтелект України» визначено положення системного, діяльнісного, особистісно орієнтованого та компетентнісного підходів. Особливістю цього педагогічного проекту є те, що він зорієнтований не лише на оволодіння учнями поглибленими знаннями, а й на набуття ними необхідних навичок роботи з інформацією, зокрема її аналізу, гнучкого творчого мислення,

самоконтролю та самооцінки, раціональної організації навчальної праці [3]. Проектом передбачено розвиток пізнавальних процесів – сприйняття, пам'яті, мислення, уваги, а також якостей особистості сучасного учня – цілеспрямованості, працелюбства, організованості, наполегливості, волі.

Програму складено з урахуванням вікових особливостей учнів початкової школи, і, відповідно, навчальний матеріал розроблено так, щоб посилити бажання дитини вчитися та навіть розвинути її інтерес до навчання. Важливою особливістю добору навчального матеріалу є застосування принципів інтеграції та міжпредметних зв'язків. Зокрема, на занятті з читання подається текст про калину, з математики – задача передбачає дії з кущами калини, а на занятті «Я і Україна» учні дізнаються про видову належність калини, її особливості та роль у духовній культурі українців. Навіть фізкультурні хвилини супроводжують пісні, де згадується калина. Такий прийом дозволяє дітям всебічно та різноманітно опанувати навчальний матеріал [4].

Додатково до загальношкільних предметів, програма яких спеціально творчо адаптована, за науково-педагогічним проектом «Інтелект України» введено нові. З 1-го класу викладається предмет «Навчаємось разом», метою якого є формування в учнів навичок до навчання, вміння правильно вибудовувати процес оволодіння знаннями. Вони вчать працювати самостійно та в парах і групах. Набуті навички надалі активно використовуються під час інших навчальних занять. З 2-го класу в програмі передбачено предмет «Еврика», завдяки якому розвиваються творчі, винахідницькі якості учнів, кмітливість, вміння розв'язувати складні задачі. Це дозволяє вчителю виявити здібності дітей та підготувати їх, зокрема, до участі в шкільних предметних олімпіадах.

Особливою складовою проекту «Інтелект України» є здоров'язбережувальний аспект, що надзвичайно важливо для нашого начального закладу, який є учасником Всеукраїнського експерименту «Школа культури здоров'я – Школа майбутнього». Матеріал навчальних посібників побудований так, щоб зберегти оптимальний баланс психофізичного стану дитини, не допускаючи як нервового перебудження, так і втоми, втрати зацікавленості. Крім обов'язкових занять з фізичної культури та спортивних танців, кілька разів упродовж кожного заняття учні беруть участь у музичних паузах з елементами фізичних вправ і танцювальних рухів, виконують зарядку для очей, розслабляються завдяки релаксуючим вправам.

Упродовж 2011–2015 років кількість учнів, які навчаються в класах за цим проектом, постійно збільшувалася, і нині їх 254. В 2015 році відбувся перший випуск учнів підготовчого відділення, які навчалися за проектом «Інтелект України».

Діти з проектних класів демонструють кращі результати в різноманітних інтелектуальних конкурсах: «Колосок», «Кенгуру», посідають призові місця в

районних та міських конкурсах знавців української мови ім. П.Яцика. В шкільній Малій гімназії серед призерів – 73% учнів, які навчаються за проектом «Інтелект України».

Рівень академічних досягнень школярів проектних класів за результатами 2014–2015 навчального року вищий, ніж у звичайних класах. Із 23 учнів підготовчого відділення, які мають високий рівень навчальних досягнень, 15 навчаються в класах за проектом «Інтелект України», що складає 65%. Особливо помітними ці результати є в 3–4-х класах, коли учні вже сповна опанували технологіями проекту і набули стійкої високої результативності в процесі навчання. Зокрема, в 3-му класі, школярі якого опановують загальнодержавну програму, серед 34 учнів двоє нагороджено похвальним листом за високі навчальні досягнення (6%), у проектних класах з 54 учнів таких дев'ять (17%). Відповідно високий та достатній рівень начальных досягнень у звичайному класі мають 44% учнів, а в проектних – 72%.

Особлива роль серед умінь учнів належить техніці читання. Саме її високий рівень є важливим механізмом для результативного оволодіння іншими навчальними предметами. Науково-педагогічний проект «Інтелект України» забезпечує не просто досягнення високого рівня в техніці читання, а й формує свідоме сприйняття учнями прочитаного матеріалу. У такий спосіб учні швидше усвідомлюють тексти завдань з інших предметів і, відповідно, краще їх виконують.

За результатами 2014–2015 навчального року результати техніки читання в проектних класах є такими:

– *другі класи* – всього 57 учнів, 90 слів і більше читають 42 учні, що складає 74%, з них 22 учні (39%) читають більш як 100 слів.

– *третьої класи* – всього 54 учні, 100 слів і більше читають 44 учні, що складає 81%, з них 33 учні (61%) читають більш як 120 слів.

– *четверті класи* – всього 25 учнів, 120 слів і більше читають 23 учні, що складає 92%, з них 16 учнів (64%) читають більш як 140 слів.

Наприкінці начального року психолог НВО №136 провів тестування учнів 4-х випускних класів підготовчого відділення. За результатами тестування школярі, які навчаються за науково-педагогічним проектом «Інтелект України», виявили вищі результати за такими показниками: увага, розв'язання логічних задач, розвиток пам'яті та здібності до творчості. Всі ці здібності учнів дозволили їм продемонструвати високі результати під час написання робіт з ДПА. Зокрема, з української мови продемонстрували високий рівень досягнень 60% учнів класу, з читання – 55%, з математики – 58%. З нашого погляду, це є цілком закономірним, зважаючи на особливості методик, що використовуються в цьому проекті.

Важливим завданням курсу «Людина і світ», як і в цілому проекту «Інтелект України», є виховання патріотизму, поваги до Української держави, її символіки, свідомого бажання зробити свій внесок у становлення України як демократичної держави. Класний керівник вважає своїм найважливішим завданням виховання гуманної, творчої, соціально активної особистості, здатної шанобливо ставитися до самої себе, інших людей, розуміти значення життя як найвищої цінності.

Висока результативність навчальних досягнень учнів, які навчаються за науково-педагогічним проектом «Інтелект України», а також загальне позитивне сприйняття проекту учнями, їхніми батьками та педагогами навчально-виховного об'єднання №136 зумовили прийняття рішення продовжити роботу за ним і в основній школі. Вчителі гімназії, які будуть працювати в проектному класі, ознайомилися з методикою як теоретично, так і відвідуючи заняття в класах підготовчого відділення. Крім того, вони брали участь у тижневих курсах-семінарах, під час яких з ними працювали фахівці-методисти. Все це дозволяє з оптимізмом дивитися в майбутнє нашого навчального закладу.

Література

1. Бех І.Д. Методологічні засади всеукраїнського науково-педагогічного проекту «Інтелект України» / І.Д. Бех // Рідна школа. – 2013. – №10. – С. 9–13.
2. Гавриш І.В. Інноваційні освітні проекти – кроки до світових стандартів освіти (Науково-педагогічний проект «Інтелект України») / І.Гавриш, С.Кириленко // Рідна школа. – 2013. – №10. – С. 3–8.

Анонсу

Олена АЛМАЗОВА

Науково-педагогічний проект «Інтелект України»: основні завдання і результативність упровадження в освітньому процесі підготовчого відділення

У статті висвітлено питання реалізації науково-педагогічного проекту «Інтелект України» в підготовчому відділенні гімназії №136 м. Дніпропетровська, а також особливості його методологічної бази й основних структурних елементів. Розглянуто переваги цього проекту та його результативність в основних показниках академічних досягнень учнів.

Ключові слова: науково-педагогічний проект, «Інтелект України», методологічна основа, вікові особливості, здоров'язберезувальний аспект, академічні досягнення, результативність.

Елена АЛМАЗОВА

Научно-педагогический проект «Интелект Украины»: основные задания и результативность внедрения в образовательном процессе подготовительного отделения

В статье освещён вопрос реализации научно-педагогического проекта «Интелект Украины» в подготовительном отделении гимназии №136 г. Днепропетровска, а также особенности его методологической базы и основных структурных элементов. Рассмотрены преимущества этого проекта и его результативность в основных показателях академических достижений учащихся.

Ключевые слова: научно-педагогический проект, «Интелект Украины», методологическая основа, возрастные особенности, здоровьесберегающий аспект, академические достижения, результативность.

Olena ALMAZOVA

Scientific and pedagogical project «Intellect of Ukraine»: main objectives and effectiveness of implementation in education preparatory

The article highlights the implementation of scientific and pedagogical project «Intellect of Ukraine» in the preparatory department of school №136 Dnipropetrovsk, and especially its methodological framework and main structural elements. The advantages of this project and its performance in key indicators of academic achievement of students.

Keywords: scientific and pedagogical project, «The Intellect of Ukraine», methodological basis, age peculiarities, health protecting aspect, pupils' achievements, results.